

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΟΛΟΗΜΕΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Δρ Μαριλένα Παντζιαρά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Οκτώβριος, 2009

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Δεκέμβριος 2008

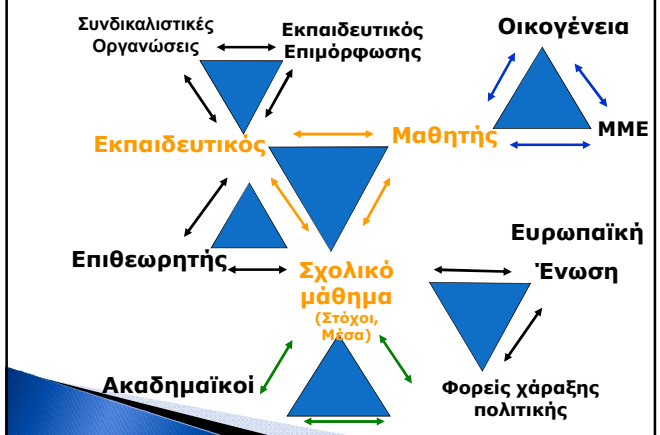
Αποστολή της σύγχρονης εκπαίδευσης, την οποίαν υπηρετεί το αναλυτικό πρόγραμμα, είναι να συμβάλει στη διαμόρφωση ανθρώπων, που έχουν τα εξής γνωρίσματα:

- ▶ Κατέχουν ένα συνεκτικό και επαρκές σώμα γνώσεων από όλες τις επιστήμες για να είναι σε θέση...
- ▶ Είναι πολίτες (δημοκρατικότητα, σεβασμός, ισότητα δύο φύλων, ευαισθησία στην ετερότητα των πολιτισμικών κοινωνιών, σεβασμός φυσικού περιβάλλοντος, αυτογνωσία, φυσική κατάσταση, έλλογη διατροφή και διαβίωση, ευχάριστη κοινωνική συναναστροφή...)
- ▶ Ικανότητες και δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα (δημιουργικότητα, κριτική σκέψη, αναστοχαστική διαχείριση γνώσης, θεωρητική σκέψη, ικανότητα ανάλυσης και σχεδιασμού, ικανότητα λύσης προβλημάτων, ενσυναίσθηση...)

ΕΝΙΑΙΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Οικολογία Αλληλεπιδράσεων (Grossen, 2001)

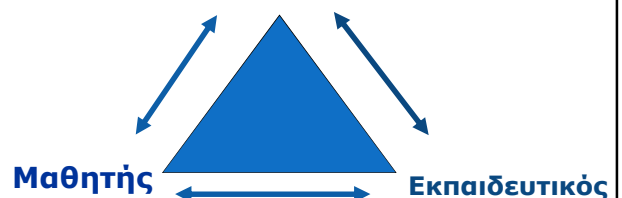

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Έρευνες των τελευταίων δύο δεκαετιών κατέδειξαν:

- Η διδασκαλία στην τάξη έχει σημαντικότερο ρόλο στη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών, από ότι η εκπαιδευτική πολιτική της σχολικής μονάδας (Brophy & Good, 1986; Teddlie & Reynolds, 2000).
- Η ποιότητα της διδασκαλίας είναι ο πιο καθοριστικός παράγοντας, στη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών (βλ. ενδεικτικά Kyriakides, Creemers & Antoniou, 2009).

Μάθημα

Doise, 1984

ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

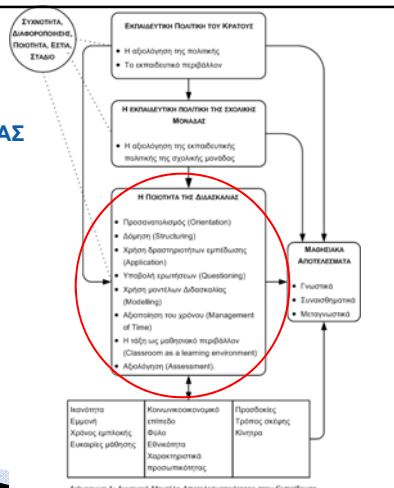
- Ποιες οι διαφορές όσον αφορά τη διδασκαλία στην τάξη;
- Ποια τα προβλήματα που αντιμετωπίζετε στην τάξη του ολοήμερου σχολείου;

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

- Μοντέλο αποτελεσματικότητας στην εκπαίδευση
- Ποιότητα διδασκαλίας-Παράγοντες
- Μεγιστοποίηση της μάθησης σε τάξεις μικτής ικανότητας με βάση τις αρχές:
  - Της καλλιέργειας μεταγνωστικών δεξιοτήτων
  - Διαφοροποιημένης διδασκαλίας

ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

(Creemers & Kyriakides, 2008)

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Αναφέρεται στους στόχους της διδασκαλίας. Περιλαμβάνει τη συμπεριφορά και τις ενέργειες του εκπαιδευτικού, σε σχέση με την πληροφόρηση των παιδιών για τους στόχους του μαθήματος.

Παρατηρείται:

- ▶ Η εμφάνιση και η διάρκεια των πρακτικών που αναφέρονται στους στόχους του μαθήματος.
- ▶ Η αναφορά σε ένα ή σε πολλούς στόχους, σε μία ή πολλές δραστηριότητες.
- ▶ Η αναφορά στους στόχους του μαθήματος - σε διάφορες φάσεις κατά τη διάρκεια του μαθήματος (Killen, 2007).
- ▶ Η σαφήνεια των στόχων - τρόπος πληροφόρησης των μαθητών για τους στόχους του μαθήματος.
- ▶ Διαφοροποίηση στόχων - ανάγκες μαθητών.

ΔΟΜΗΣΗ

Αναφέρεται στην καλή οργάνωση ενός μαθήματος. Ο/η αποτελεσματικός εκπαιδευτικός ακολουθεί μία συγκεκριμένη δομή, ως προς τη διδασκαλία (Rosenshine & Stevens, 1986).

Παρατηρείται:

- Αρχή με αναφορά στους στόχους της διδασκαλίας
  - Συνοπτική παρουσίαση του περιεχομένου που θα διδαχθεί
  - Ομαλή μετάβαση από το ένα μέρος της διδασκαλίας στο άλλο
  - Εστίαση των παιδιών στα κύρια σημεία της διδασκαλίας
  - Ανακεφαλαίωση (Brophy & Good, 1986).
- Αναφορά σε ένα ή πολλούς στόχους.
  - Απλές - πιο σύνθετες δραστηριότητες.
  - Παρουσίαση της δομής του μαθήματος με διάφορους τρόπους - ανάγκες μαθητών.

ΧΡΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΕΜΠΕΔΩΣΗΣ

Αναφέρεται στις δραστηριότητες εφαρμογής της νέας γνώσης. Ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός δημιουργεί μικρές ομάδες για τις δραστηριότητες εφαρμογής της νέας γνώσης (Borich, 1992).

Παρατηρείται:

- ▶ Οι δραστηριότητες εφαρμογής αναφέρονται σε συγκεκριμένο μέρος της διδασκαλίας, σε όλο το μάθημα ή σε σειρά μαθημάτων.
- ▶ Δραστηριότητα εφαρμογής - συγκεκριμένο στόχο ή πολλούς στόχους της διδασκαλίας.
- ▶ Οργάνωση ποικίλων δραστηριοτήτων, απλή ανάκληση πληροφοριών (νέας γνώσης της διδασκαλίας) - πιο σύνθετη.
- ▶ Περισσότερες ευκαιρίες για εφαρμογή της νέας γνώσης σε παιδιά που τις χρειάζονται, καθοδήγηση, έλεγχος, αξιολόγηση.

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Αναφέρονται στη συχνότητα και το είδος των ερωτήσεων, με σκοπό την εμπλοκή των παιδιών στο μάθημα. Ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός κάνει πολλές και διαφόρων ειδών ερωτήσεις με σκοπό να εμπλέξει το μαθητή στη μάθηση.

Παρατηρείται:

- ▶ Ερωτήσεις – Βαθμός δυσκολίας, ανάλογος με το επίπεδο των παιδιών
- ▶ Διάφορα είδη ερωτήσεων
- ▶ Χρόνος αναμονής για την απάντηση μίας ερώτησης, Κλειστού τύπου ερωτήσεις - λιγότερος χρόνος
Ανοικτού τύπου - περισσότερος χρόνος
(Pantziara & Philirrou, 2007; 2009)

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Οι ερωτήσεις - καθόλη τη διάρκεια της διδασκαλίας και στο τέλος της διδασκαλίας, για την αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων της (Creemers & Kyriakides, 2006, Muijs & Reynolds, 2005).

Παρατηρείται:

- ▶ Υποβολή ερωτήσεων με σαφήνεια – Βαθμός δυσκολίας ανάλογος με το επίπεδο των παιδιών
- ▶ Ενταξη των απαντήσεων των παιδιών στη ροή της διδασκαλίας
- ▶ α) οι ορθές απαντήσεις θα ανακοινώνονται, έτσι ώστε να επωφελούνται και τα άλλα παιδιά, β) οι λανθασμένες απαντήσεις θα συμπεριλαμβάνονται στο μάθημα, χωρίς προσωπική κριτική έναντι του μαθητή και γ) οι μερικώς ορθές απαντήσεις θα επανεξετάζονται (Creemers & Kyriakides, 2006)
- ▶ Υποβολή ερωτήσεων - όλα τα παιδιά
(Anderman et al., 2002; Patrick et al., 2001; Stipek et al., 1998)

ΧΡΗΣΗ ΜΟΝΤΕΛΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Διδασκαλία στρατηγικών επίλυσης προβλημάτων

Ανάπτυξη των δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου σκέψης (higher order thinking skills).

- ▶ Ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν τις δικές τους στρατηγικές, για την επίλυση διαφόρων ειδών προβλημάτων, προωθώντας έτσι, την αυτορρύθμιση και την ενεργό μάθησή τους (Blumenfeld, 1992. Anderman et al, 2000; Stipek et al., 1998).

Παρατηρείται:

- ▶ Ανάπτυξη στρατηγικών επίλυσης προβλημάτων-διάφορα θέματα, διάφορες στρατηγικές επίλυσής τους.
- ▶ Παρουσίαση με σαφήνεια μία στρατηγικής στα παιδιά
- ▶ Εμπλοκή των παιδιών σε ανάπτυξη στρατηγικής-δική τους επεξήγηση
- ▶ Παρουσίαση στρατηγικών που να εξυπηρετούν ιδιαίτερες ανάγκες συγκεκριμένων παιδιών.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΟΝΟΥ

Ο χρόνος που αφιερώνεται στη μαθησιακή δραστηριότητα θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες της αποτελεσματικής διδασκαλίας (Creemers, 2002).

Παρατηρείται:

- ▶ Οργάνωση χρόνου διδασκαλίας, ανάπτυξη στόχων και μεγιστοποίηση χρόνου εμπλοκής των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία.
- ▶ Ο χρόνος στάδια της διδασκαλίας - διαφορετικές ομάδες παιδιών (Creemers & Kyriakides, 2006; Muijs & Reynolds, 2005).

Η ΤΑΞΗ ΩΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ

Αναφέρεται στο μαθησιακό κλίμα. Το μαθησιακό κλίμα περιλαμβάνει πέντε συνιστώσες:

- α) την αλληλεπίδραση εκπαιδευτικού-μαθητή
- β) την αλληλεπίδραση παιδιών-παιδιών
- γ) τη συμπεριφορά του/της εκπαιδευτικού απέναντι στα παιδιά
- δ) το συναγωνισμό μεταξύ των παιδιών
- ε) τη διατάραξη της τάξης (Creemers & Kyriakides, 2006).

Παρατηρείται:

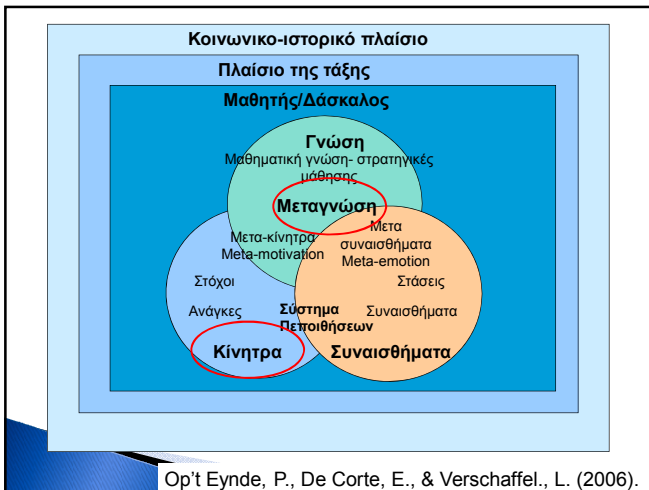
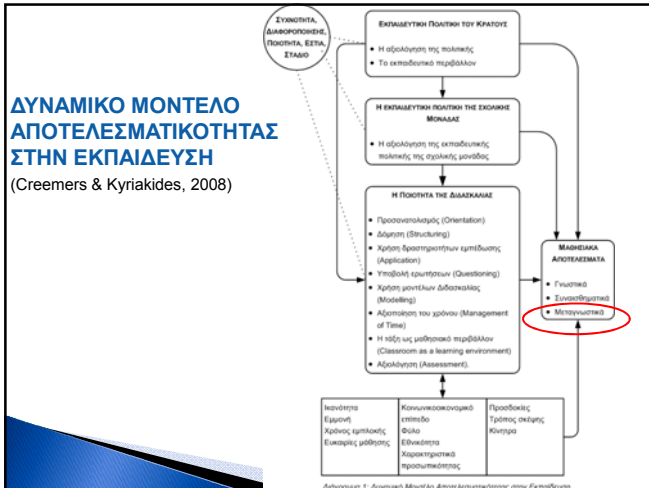
- ▶ Επιδίωξη αλληλεπίδρασης εκπαιδευτικού με παιδιά – παιδιά με παιδιά
- ▶ Μεσολάβηση για διατήρηση της αλληλεπίδρασης των παιδιών - προσήλωση των μαθητών στους στόχους της διδασκαλίας.
- ▶ Χρησιμοποίηση διαφόρων τεχνικών, προώθηση της αλληλεπίδρασης και της μάθησης διαφορετικών ομάδων παιδιών.
- ▶ Καθορισμός, τήρηση και διατήρηση κανόνων
- ▶ Επίλυση προβλημάτων της τάξης με διάφορες στρατηγικές.
(Anderman et al., 2002; Patrick et al., 2001)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Αναφέρεται στην αξιολόγηση των αναγκών των παιδιών και των μαθησιακών αποτελεσμάτων τους, καθώς και στην αξιολόγηση των πρακτικών των εκπαιδευτικών.

Παρατηρείται:

- ▶ Αξιολόγηση-διάφορα μέσα
- ▶ Αξιοποίηση αποτελεσμάτων αξιολόγησης (π.χ., για αναγνώριση των αναγκών των παιδιών, αυτοαξιολόγηση, χρήση των πληροφοριών στην οργάνωση της διδασκαλίας, χρήση πληροφοριών αξιολόγησης ως μέσου για έναρξη της διδασκαλίας).
- ▶ Χρησιμοποίηση κατάλληλων εργαλείων μέτρησης και ανατροφοδότησης της επίδοσης των παιδιών (Muijs & Reynolds, 2005).

ΜΕΤΑΓΝΩΣΗ

- Η γνώση του ατόμου για τις γνωστικές διαδικασίες και τα αποτελέσματά τους ή ότι σχετίζεται με αυτά (Flavell, 1976).
- Ένας από τους κύριους παράγοντες που καθορίζουν την επίδοση και τη διαφοροποίηση στην επίδοση των παιδιών (Stenberg, 1998).
- **ΜΕΤΑΓΝΩΣΗ: Μεταγνωστική γνώση**
Μεταγνωστική αυτορρύθμιση

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΓΝΩΣΗΣ

- **Μεταγνωστική γνώση:** Η γνώση του ατόμου για τις γνωστικές του ικανότητες, τις στρατηγικές και τα έργα (Fernandez-Dugue, Baird, & Posner, 2000).
  - **Δηλωτική γνώση:** Γνώση των διαφόρων γνωστικών διαδικασιών και της ύπαρξης διαφορετικών στρατηγικών αξιοποίησής τους.
  - **Διαδικαστική γνώση:** Τρόπος χρησιμοποίησης κάθε στρατηγικής.
  - **Γνώση των συνθηκών-προϋποθέσεις** χρήσης (Παναούρα, 2007).

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΓΝΩΣΗΣ

- **Μεταγνωστική αυτορρύθμιση:** Η Διαδικασία συντονισμού και ελέγχου των γνωστικών διαδικασιών από το άτομο.
  - **Δραστηριότητες Οργάνωσης:** Ανάπτυξη στόχων και υποβολή ερωτήσεων από το μαθητή για την πορεία που ακολουθεί σε ένα πρόβλημα.
  - **Δραστηριότητες Ελέγχου:** Ο αυτοέλεγχος του βαθμού κατανόησης της κατάστασης προβληματισμού.
  - **Δραστηριότητες Ρύθμισης:** Η μελέτη ενός κειμένου πολλές φορές για την κατανόησή του, ο ρυθμός μελέτης ενός κειμένου, η περίληψη κειμένων-προβλημάτων (Pintrich, 1999).

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΜΕΤΑΓΝΩΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

- Προγραμματισμός και Οργάνωση
- Εύρεση των Πηγών της Γνώσης
- Παραγωγή Ερωτήσεων
- Λήψη Αιτιολογημένων Αποφάσεων
- Αυτοαξιολόγηση του Τρόπου Σκέψης και Δράσης
- Θέσπιση και Επιδίωξη Στόχων
- Εντοπισμός της Δυσκολίας
- Παράφραση και Επεξεργασία Ιδεών
- Κατονομασία της Συμπεριφοράς των Μαθητών
- Υπόδυση Ρόλων

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ

Τι ερωτήσεις κάνουμε ως αρχαιολόγοι που είμαστε;

ΙΣΤΟΡΙΑ

Τι ρωτούμε ως αρχαιολόγοι στον αρχαιολογικό χώρο της Έγκωμης;

1. Τι;	4. Ποιοι;
2. Πού;	5. Πόσο;
3. Πότε;	6. Πώς;
	7. Γιατί;

Αυτοαξιολόγηση

Όνομα:

Όνομα συνεργάτη/ριας:

Αξιολογώ τον εαυτό μου:

1. Συνεργάστηκα με το/η διπλανό/ή μου;
2. Είπαμε και οι δύο τις απόψεις μας;
3. Απαντήσαμε σωστά; Πού δυσκολευτήκαμε; Γιατί;
4. Πώς μπορούμε να βελτιωθούμε περισσότερο;

ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΜΕΤΑΓΝΩΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

- Φωνακτική Σκέψη
- Χρήση Εκτεταμένου Λόγου
- Διερευνητική Μέθοδος
- Συνεργατική Μάθηση- Τάξεις Μικτής Ικανότητας
- Αλληλοδιδασκαλία μεταξύ μαθητών

ΙΣΤΟΡΙΑ

Πώς παρουσιάζονται οι σταυροφορίες;

Ανακρίνοντας τις πηγές

Stradling, R. (2003). Πολυπρισματική Θεώρηση στη Διδασκαλία της Ιστορίας: Οδηγός για Εκπαιδευτικούς. Συμβούλιο της Ευρώπης: Στρασβούργο.

- ▶ Στάδιο 1^ο: Ανάγνωση και Ταξινόμηση πηγών
  - ▶ Στάδιο 2^ο: Μελέτη και Ανάκριση πηγών
1. Πώς έβλεπαν τους Σταυροφόρους οι Μουσουλμάνοι;
  2. Πώς έβλεπαν οι Σταυροφόροι τους Μουσουλμάνους;
  3. Υπάρχουν τεκμήρια αλληλεπίδρασης και αμοιβαίων επιρροών;

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

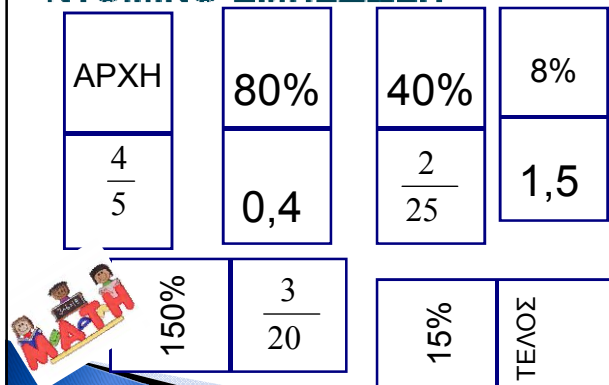
Πολλαπλασιασμός δεκαδικών αριθμών- Ε' τάξη.

Παιχτής	Αριθμός Ζαριού					Σύνολο
Υπολογ. μηχανή		X 3	X 0,3	X 0,03	X 0,003	_____
Υπολογ. μηχανή		X 4	X 0,4	X 0,04	X 0,004	_____
		X 6 Σ Λ	X 0,6 Σ Λ	X 0,06 Σ Λ	X 0,006 Σ Λ	
		X 7 Σ Λ	X 0,7 Σ Λ	X 0,07 Σ Λ	X 0,007 Σ Λ	
		X 8 Σ Λ	X 0,8 Σ Λ	X 0,08 Σ Λ	X 0,008 Σ Λ	
		X 9 Σ Λ	X 0,9 Σ Λ	X 0,09 Σ Λ	X 0,009 Σ Λ	

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΝΤΟΜΙΝΟ-ΕΜΠΕΔΩΣΗ

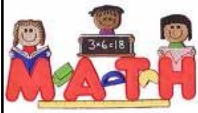

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΕΜΠΕΔΩΣΗ ΠΑΙΓΝΙΔΙ ΜΕ ΖΑΡΙΑ

Όνομα	Ένδειξη 1	Ένδειξη 2	Γινόμενο

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΜΕΤΑΙΝΩΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

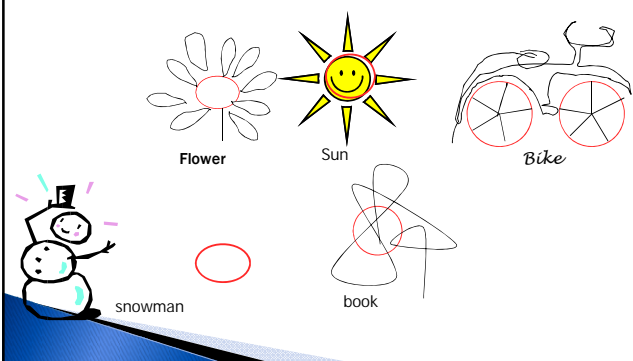
- Εξάσκηση σε Στρατηγικές Μελέτης (υπογράμμιση, διαβάζω αργά, γρήγορα)
- Έκφραση Εμπειριών
- Δημιουργικότητα στη Μάθηση
- Ανάπτυξη της Φαντασίας
- Μίμηση Προτύπου

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

- ▶ Κατηγοριοποίηση
Κλάσματα, Δεκαδικοί, Ποσοστά

Βρέστε όλες περισσότερες ομάδες μπορείτε.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ-ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ-ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Πόσα μέτρα είναι η απόσταση της τάξης
μας από το γραφείο του διευθυντή;

ΙΣΤΟΡΙΑ

Ιστορία Στ' τάξης

Παραδείγματα ερωτήσεων για τις πηγές (φωτογραφίες)

Κοιτάξτε τη φωτογραφία του παζαριού:

- ▶ Τι μπορείτε να δείτε στη φωτογραφία;
- ▶ Από ποια χώρα να είναι άραγε αυτή η σκηνή;
- ▶ Τι μπορείτε να «ακούσετε» όταν κοιτάζετε αυτή τη φωτογραφία;
- ▶ Τι μπορείτε να «μυρίσετε»;
- ▶ Τι θα θέλατε να ρωτήσετε κάποιον από τα άτομα στο παζάρι;
- ▶ Πώς θα ένιωθες αν χανόσουν στο παζάρι; Τι θα έκανες; Σε ποιον θα μιλούσες;
- ▶ Από πού και ποιον πάρθηκε αυτή η φωτογραφία;
- ▶ Ποια η αξία της φωτογραφίας τότε και ποια σήμερα;

ΙΣΤΟΡΙΑ

Συγκρίνετε τις φωτογραφίες Α και Β.

A

ΙΣΤΟΡΙΑ

Συγκρίνετε τις φωτογραφίες Α και Β.

B

ΙΣΤΟΡΙΑ

Παραδείγματα ερωτήσεων

Συγκρίνετε τις φωτογραφίες Α και Β:

- ▶ Ποια πράγματα στις εικόνες είναι τα ίδια;
- ▶ Ποια πράγματα είναι διαφορετικά;
- ▶ Ποια νομίζετε είναι η παλαιότερη φωτογραφία;
- ▶ Μπορείτε να εξηγήσετε γιατί το νομίζετε αυτό;

Κοιτάξτε προσεκτικά στην εικόνα Α:

- ▶ Συνεργαστείτε με το/η διπλανό/ή σου και πάρτε την στάση 2 ατόμων της φωτογραφίας.
- ▶ (Η υπόλοιπη τάξη προσπαθεί να αναγνωρίσει τα άτομα στην εικόνα και να συζητήσει τη σχέση τους).

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Βρες γρήγορα την απάντηση....

2. Ο κύριος Αλέξανδρος αγόρασε για τα καταστήματά του 28 καινούριους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Η τιμή αγοράς κάθε υπολογιστή ήταν €879. Πόσα πλήρωσε ο κύριος Αλέξανδρος για όλους τους υπολογιστές; Επέλεξε γρήγορα την απάντηση χωρίς να κάνεις τις πράξεις. Αιτιολόγησε την απάντησή σου.

(α) 24610

(β) 2412

(γ) 24 612

(δ) 24 890

ΓΛΩΣΣΑ

Προ - αναγνωστικό στάδιο

- ▶ Τι υποθέσεις μπορώ να κάνω για το θέμα του κειμένου, διαβάζοντας τον τίτλο ή/και παρατηρώντας τις εικόνες που το συνοδεύουν;
- ▶ Τι γνωρίζω ήδη για το θέμα; Τι δε γνωρίζω; Τι θα ήθελα να μάθω;
- ▶ Λαμβάνοντας υπόψη το σκοπό για τον οποίο διαβάζω το κείμενο, ποιο ρυθμό ανάγνωσης θα πρέπει να επιλέξω; Θέλω να συλλάβω αδρομερώς το περιεχόμενο, επομένως να διαβάσω γρήγορα το κείμενο; Σκοπός μου είναι να αντλήσω πληροφορίες, επομένως να διαβάσω το κείμενο αργά και προσεκτικά;

Αναγνωστικό στάδιο

- ▶ Είμαι συγκεντρωμένος σ' αυτό που διαβάζω;
- ▶ Ποιες πληροφορίες από αυτές που ήδη γνωρίζω συσχετίζονται με τα όσα διαβάζω; Πώς συνδέονται;
- ▶ Υπάρχει άγνωστη λέξη. Τι πρέπει να κάνω;
- ▶ Κατανοώ τις κύριες ιδέες του κειμένου και τα υποστηρικτικά τους στοιχεία; Τι με δυσκολεύει; Τι πρέπει να κάνω;
- ▶ Να διαβάσω ξανά την πρόταση/την παράγραφο πιο αργά;
- ▶ Να προσπαθήσω να παραφράσω τα όσα διαβάζω;
- ▶ Να κάνω ένα διάγραμμα με τις πληροφορίες που κατανόησα ως τώρα, δείχνοντας επιδεικνύοντας τις μεταξύ τους σχέσεις;
- ▶ Να ανταλλάξω απόψεις με το διπλανό μου για το τι ακριβώς εννοεί ο συγγραφέας στο σημείο αυτό;
- ▶ Ο χρόνος που μου απομένει είναι αρκετός, για να διαβάσω και να κατανοήσω το κείμενο; Τι πρέπει να κάνω, για να μην ξεφύγω από τα συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια που έχω στη διάθεσή μου;

Μετα - αναγνωστικό στάδιο

- ▶ Πόσο καλά έχω κατανοήσει το κείμενο;
- ▶ Μπορώ να απαντήσω στις ερωτήσεις κατανόησης; Ποιες με δυσκολεύουν; Τι πρέπει να κάνω;
- ▶ Μπορώ να αποδώσω γραπτώς ή/και προφορικά το περιεχόμενο του κειμένου;

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ-ΟΡΙΣΜΟΣ

- Διαφοροποίηση είναι η διαδικασία κατά την οποία
  - τα γνωστικά **αντικείμενα**
  - οι διδακτικές **μέθοδοι**
  - οι **πηγές**
  - οι μαθησιακές **δραστηριότητες**
 σχεδιάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται

ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

(Beame, 1996)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Παράγοντες που εντοπίζονται στο σχολικό περιβάλλον

- ▶ Ετοιμότητα
- ▶ Μαθησιακό στυλ (Learning Styles)
- ▶ Ενδιαφέροντα – Ταλέντα (Tomlinson, 1999)

Παράγοντες που δεν έχουν άμεση σχέση με το σχολικό περιβάλλον

- ▶ **Κοινωνικοοικονομικό επίπεδο** του μαθητή (το ΚΟΕ ασκεί σημαντική επίδραση στην ακαδημαϊκή επίδοση του μαθητή (Reyes & Stanic, 1988)
- ▶ **Αυτοεικόνα μαθητή** (Οι μαθητές που έχουν θετική εικόνα για τον εαυτό τους παρουσιάζουν υψηλότερη σχολική επίδοση (Συγκολλίτου, 1997; Chapman, Lambourne & Silva, 1990).
- ▶ Πληροφορίες που αφορούν το περιβάλλον του παιδιού εκτός σχολείου

ΕΙΔΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ

- ▶ Στόχους (προσπαιτούμενες, πυρηνικές, μετασχηματιστικές γνώσεις)
- ▶ Μέθοδοι διδασκαλίας
- ▶ Περιεχόμενο (Ποσότητα, ποιότητα, ενδιαφέροντα)
- ▶ Αξιολόγηση
- ▶ Αποτέλεσμα
- ▶ Ανατροφοδότηση
- ▶ Βαθμό δυσκολίας διδακτικών δραστηριοτήτων
- ▶ Ρυθμός μαθήματος
- ▶ Διαρρύθμιση χώρου
- ▶ Οπτικοακουστικά μέσα

(Stradling & Saunders, 1993; Tomlinson, 2000; Κουτσελίνη, 2001)

Βασικά στάδια προετοιμασίας διαφοροποιημένης διδασκαλίας

(Βαλιαντή & Κουτσελίνη, 2008)

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

A. Μαθησιακά συμβόλαια (compacting, learning contracts) -Αυτονομία

- ▶ Καθορισμός στόχος (δάσκαλος)
- ▶ Καθορισμός δραστηριοτήτων (δάσκαλος-μαθητής)
- ▶ Ο μαθητής εργάζεται σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

(The Access Center, retrieved, 2008)

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

B. Κέντρα ενδιαφέροντος

- ▶ Συγκεκριμένοι στόχοι
  - Ενδιαφέροντα μαθητή (Επίλυση προβλήματος, βιογραφίες Μαθηματικών, κατασκευές τρισδιάστατων σχημάτων, γωνιά μουσείου, βιβλιοθήκης, Η.Υ, θεατρικού παιχνιδιού, καταστήματος).
  - Ικανότητα μαθητή (εργασίες με αυξημένη δυσκολία-Μαθηματικές Ολυμπιάδες, Η.Υ).

Γ. Έρευνες (projects)

- ▶ Στόχοι-έρευνες

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Δ. Ομαδική εργασία

- ▶ Ικανότητα
- ▶ Ενδιαφέροντα

Ε. Πίνακας επιλογών-Αυτονομία

Διδασκαλία νέας μαθηματικής έννοιας

- ▶ Ποικιλία δραστηριοτήτων (ίδιου ή διαφορετικού επιπέδου)-Επιλογή μαθητών

(The Access Center, retrieved, 2008)

ΚΑΤ'ΟΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΤ'ΟΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- ▶ Η χρήση κατ'οίκον εργασίας συμβάλλει στην επίδοση των μαθητών (Faulkner & Blyth, 1995; Keith, 1987).
- ▶ Η χρήση κατ'οίκον εργασίας δε συμβάλλει στην επίδοση των μαθητών (FitzGibbon, 1992).
- ▶ Hallam (2004) – Κάποιες έρευνες παρουσιάζουν θετική επίδραση της κατ'οίκον εργασίας και κάποιες όχι.
- ▶ **Σημαντικότερα** η ποιότητα και σκοπός της κατ'οίκον εργασίας και όχι η ποσότητα.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤ'ΟΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Εργασία στα νέα θέματα όπως είναι η Αγωγή Ζωής.
  - Γλώσσα: Γράμμα στον κοινοτάρχη
    - Σκέφτομαι και γράφω
    - Ανάπτυξη Διαφήμισης
    - Συνέντευξη-επίσκεψη
  - Μαθηματικά: Γίνομαι καλός καταναλωτής-επίσκεψη σε υπεραγορά.
2. Προγράμματα στον Η.Υ. (πίνακες πολλαπλασιασμού)
3. Συλλογική αντιμετώπιση της κατ'οίκον εργασίας με όλο το σχολείο και σε συνεννόηση με την οικογένεια.

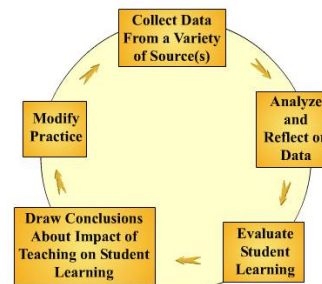
Στην υπεραγορά

- Στην ομάδα σας έχετε το ποσό των €15. Προσπαθήστε να ξοδέψετε όσα περισσότερα χρήματα μπορείτε ψωνίζοντας από τον κατάλογο της υπεραγοράς.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

REFLECTION CYCLE

Connecticut State Department of Education
<http://www.sde.ct.gov/sde/site/default.asp>